

Bestyrelsen tager ordet

Unge informationskompetencer kræver mere samarbejde

I foråret 2023 udgav Tænk tanken Fremtidens Biblioteker i samarbejde med Silkeborg Bibliotekerne og DFFU en oversigt over undersøgelser og artikler, som har til formål at afdække unges "Informationskompetencer på tværs af uddannelsestrin". Projektet indikerer, at de unge ikke har de informationskompetencer, som forventes af dem, når de starter på det næste uddannelsestrin. Der er med andre ord brug for mere samarbejde i bibliotekssektoren om de unges informationskompetencer.

DFFU har valgt at bidrage til dette projekt, da der kan være en bekymring for, om eksisterende indsats for at gøre unge informationskompetente er tilstrækkelige. Nogle af de udfordringer, som projektet identificerer, er, at elever og studerende ikke forholder sig kritisk til de kilder, de finder, at de ikke ser på kvalitet og validitet, og at de ofte udvælger deres kilder på baggrund af intuition og tilfældigheder. En konsekvens af at kun et fåtal benytter sig af søgestrategier. Men informationskompetencer bliver stadig vigtigere i et samfund, hvor der er adgang til en uanede mængde information, og hvor det derfor er nødvendigt at kunne søge og udvælge kilder på baggrund af kriterier som relevans og troværdighed.

Informationskompetencer handler imidlertid ikke kun om at finde relevant litteratur til et studie eller en opgave. I løbet af de sidste seks måneder er chatbotter som Bing Search fra Microsoft, ChatGPT fra Open AI og snart Bard fra Google i stadig højere grad blevet en central del af mange unges informationsøgning. Dette betyder, som en række medier og undervisere allerede har problematiseret, at elever og studerende på folkeskoler, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser har fået helt nye muligheder for at springe over, hvor gærdet er lavest, og i værste fald snyde til eksamener ved at få chatbotterne til at skrive hele eller dele af deres opgaver og projekter.

Med chatbotterne er der ikke tale om plagering men om en *mash-up* og rekonfiguration af eksisterende indhold, der præsenteres som, og i mange tilfælde er, meningsfuld, men ikke nødvendigvis troværdig prosa, eftersom chatbotterne ikke kan faktatjekke sig selv. En af de største farer ved denne form for teknologi er, at outputet lyder så overbevisende, at der er stor risiko for, at det kan være svært at vurdere kvaliteten og troværdigheden, og dette kan bidrage til at misinformation lettere spredes.

Chatbotterne er kommet for at blive og står til at blive et flittigt benyttet værktøj fremadrettet, så det er blevet om muligt endnu vigtigere at sikre, at også de kommende generationer af studerende trænes i kildekritik, så de bliver informationskompetente.

DFFU-bestyrelsen mener derfor, at det er derfor vigtigt, at vi på FFU-bibliotekerne griber bolden og sikrer undervisning af høj kvalitet på vores uddannelsesinstitutioner, og at vi tager ansvar og samarbejder med hele bibliotekssektoren, vores moderinstitutioner og andre interessenter. Vi ved, at de nyeste generationer af elever og studerende er vokset op med IT og sociale medier, men vi ved også at det ikke er ensbetydende med, at de er informationskompetente, eller at de kan omsætte disse kompetencer til en uddannelsesmæssig kontekst. Det er derfor vigtigt, at FFU-bibliotekerne medvirker til at sikre en progression fra grundskolen over ungdomsuddannelserne til de videregående uddannelser, så undervisningen sker på elevernes og de studerendes præmisser og føles relevant. Dette kan kun ske gennem samarbejde og erfaringsudveksling på tværs af uddannelsestrin.

Informationskompetencer er en del af den digitale dannelse, og det har ikke kun stor betydning for de unges uddannelse, men også for deres evne til at begå sig i arbejdslivet efter endt uddannelse og i øvrigt kunne deltage i den offentlige debat på et oplyst grundlag.